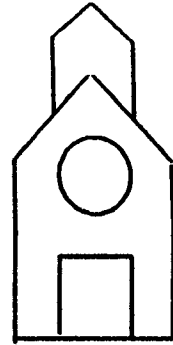

Archeologisch Onderzoek Sint Vituskapel Bussum

Sinds eind juni wordt door de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland afdeling Naerdincklant en de Historische Kring Bussum archeologisch onderzoek gedaan naar de resten van de Sint Vituskapel te Bussum. Het onderzoek vindt in en om de voormalige Irenestudio plaats en zal zeker nog enige tijd worden voortgezet. Nu, na ongeveer vier maanden, is het zinvol om kort verslag te doen van de voornaamste opgravingsresultaten tot nu toe.

Historie

Uit de historische bronnen over Bussum valt af te leiden dat in de eerste kwart van de 16^e eeuw in Bussum een kleine kapel is gebouwd, ongeveer op de plek van de huidige Irenestudio. Deze kapel heeft nog tot ver na de reformatie als de enige Bussumse kerk gefungeerd. Na het midden van de 17^e eeuw is de kapel buiten gebruik geraakt. In de eerste helft van de 19^e eeuw is voor het oude kapelletje een nieuwe kerk neergezet. Bij de uitbreiding van deze kerk werd halverwege de 19^e eeuw de kapel gesloopt. De 19^e eeuwse kerk is later ook weer buiten gebruik geraakt en heeft in de jaren vijftig een verbouwing tot studio ondergaan.

Het onderzoek

Door de leegstand en mogelijke sloop van de studiogebouwen deed zich de kans voor om te kijken of er misschien nog iets van deze kapel over zou zijn. Door de bereidheid van een aantal bedrijven en de gemeente Bussum om het onderzoek te financieren werden de archeologische plannen zeer

bespoedigd. Door de Historische Kring Bussum en de afdeling Naerdincklant van de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland werd een stichting gevormd. De stichting "archeologisch onderzoek Bussum" draagt zorg voor de uitvoering van een gedegen onderzoek naar een belangrijk stukje Bussumse geschiedenis.

De resultaten

In het gebouw, waar in een drietal ruimten een gedeelte van de betonnen vloer verwijderd was, werden de onderzoekingen naar de Sint Vituskapel gestart. Begonnen werd in de grote centrale ruimte, de plaats waarvan men dacht dat de resten van de kapel zouden liggen. Tijdens het ontgraven van bijna 30 vierkante meter werd echter maar weinig gevonden. Een aantal bij het weghalen van de vloer al gesignaleerde muurtjes bleken slechts uit het begin van de vorige eeuw te stammen. Het zijn vermoedelijk de dragers van de vloerbalken van de 19^e eeuwse kerk. Slechts enkele verspreid liggende stukjes menselijk bot en een kuil gevuld met stukjes lei van de dakbedekking, dikke 16^e

eeuwse plavuizen en enige baksteenfragmenten waren de stille getuigen dat deze plek al veel eerder een kerkelijke functie had gehad. Dat er in eerste instantie niet meer is gevonden komt door de onverwacht grote verstoring van de grond door verbouwingen uit het begin van de jaren vijftig. Bij de voortzetting van de onderzoeken in het gebouw bleken er toch nog meer resten in de bodem te zitten. Een nieuwe tussenmuur bleek bovenop een veel oudere muur te zijn gezet. De fundering van deze oude muur is inmiddels al over een afstand van meer dan vijf meter teruggevonden. De muur is opgebouwd uit kleine handgevormde steentjes (met een lengte van ongeveer zestien centimeter) met een oranje/rossig baksel. Op grond van deze steentjes kan de muur hoogstwaarschijnlijk in de 17^e eeuw gedateerd worden. De muur bleek bij uitgebreide metingen te liggen op de plek waar op een kadastrale kaart uit 1824 de zijmuur van het kapelletje staat getekend. Het is echter niet duidelijk of we daadwerkelijk met de kapelmuur te maken hebben. Als dit de kapelmuur zou zijn, dan hadden de stenen een eeuw ouder moeten zijn. Bij vergelijking met andere opgravingen blijkt dat een dergelijke datering voor de hier gevonden stenen zeer onwaarschijnlijk is. Van verbouwingen van de kapel in de 17^e eeuw is echter niets bekend.

De muur roept ook nog een tweede vraag op. Door aan te nemen dat de gevonden muur van de kapel is kan de conclusie worden getrokken dat de kapel Noord/Zuid heeft gelegen. Het is echter gebruikelijk dat kerken met het koor naar het oosten, dus Oost/West, georiënteerd worden.

Al met al roept het muurtje meer vragen op dan antwoorden.

Inmiddels is ook buiten het gebouw in het aangrenzende plantsoen een aanvang gemaakt met het onderzoek. Uit de hier gevonden bodemprofielen blijkt dat de oude kapel op een heuveltje moet hebben gestaan. Ook hier komen met enige regelmaat fragmenten menselijk bot uit de grond. De hier teruggevonden scherven zijn hoofdzakelijk in de 18^e eeuw en later te dateren.

Het vervolg

Het is duidelijk dat er nog veel vragen te beantwoorden zijn. Voorlopig zal het onderzoek dan ook worden voortgezet. Het uitbreken van een aantal muren en delen van de vloer zal hopelijk nadere informatie geven over de datering en functie van de oude fundering. Het nu nog bescheiden onderzoek buiten het gebouw zal worden uitgebreid om inzicht te krijgen hoe de omgeving van de kapel er in het verleden heeft uitgezien. Hoewel de resten van de kapel door latere verstoringen dan wat mager kunnen worden genoemd is het wekelijks massaal kijkende Bussumse publiek blijkbaar zeer enthousiast over de opgravingen. Uit de vele vragen en opmerkingen blijkt duidelijk dat veel Bussumers geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van hun woonplaats.

Thomas Cleij, oktober 1990.

THOMAS AAN HET WERK MET TWEE VRIJWILLIGSTERS.

EEN STUK OEGRAVEN MUUR